

Knud Rasmussens tale ved processen i Haag

Taler

Knud Rasmussen
Polarforsker

Sted

Haag

Omstændigheder

Knud Rasmussen, der var opvokset i Grønland og talte sproget, forsvarede livet igennem Grønland og talte grønlændernes sag. Blandt andet i forbindelse med processen i Haag i 1932, hvor han fungerede som den danske regerings rådgiver under den internationale retssag mellem Danmark og Norge, der var uenige om ejendomsretten til Østgrønland.

Med hvilken ret står jeg her?

Ikke for at tale om mig selv; men for at vise min tilknytning til den grønlandske befolkning vil jeg gerne have lov til at begynde med at nævne, at jeg føler mig som stående grønlænderne meget nær. Først og fremmest fordi jeg selv er født i Grønland af en mor, der var af grønlandsk afstamning, fordi jeg talte grønlandsk som barn lige så tidligt, som jeg kunne tale dansk i mit hjem, og fordi grønlænderne under hele min opvækst som dreng var mine venner og legekammerater. Siden da jeg blev voksen, kom hele mit arbejde til at ligge i Grønland, hvor mit speciale blev eskimoernes intellektuelle kultur, og et arbejde med dette emne i over 30 år kan vel give nogen forudsætning for bedømmelsen af den grønlandske mentalitet.

Mine rejser i Grønland begyndte i 1902 og har vedvaret siden da med undtagelse af en enkelt ekspedition, hvor jeg besøgte alle eskimoiske bopladser i Canada og Alaska. Jeg har således ikke blot fulgt på aller første hånd hele den store udvikling, der er foregået i Grønland gennem dygtigt og målbevidst arbejde af danske gennem den sidste menneskealder; men jeg har også, som nævnt, haft lejlighed til at besøge eskimoer, der dels endnu befandt sig på det primitive stadium, upåvirkede af den hvide mands kultur, dels i lande hvor civilisationsmetoderne byggede på andre principper.

(Dette sidste har blandt andet givet anledning til mit af det norske advokatur så efterspurgt foredrag for den danske rigsdag, hvor jeg gør rede for alt det, der er anderledes hos fremmede, og hvor jeg åbent erkender, at vi herfra kan søge nye

impulser, hvilket dog langt fra er ensbetydende med, at min overbevisning ikke skulle være den, at vi har bibragt den grønlandske befolkning en langt dybere kultur end amerikanerne Alaskas befolkning.)

Jeg derimod er ikke blot knyttet til det grønlandske folk gennem blodets bånd; men jeg har lige fra min barndom uafbrudt bevaret forbindelsen. Vi taler det samme sprog. Vi har som jægere og som rejsende de samme færdigheder og interesser, og derfor betragtes jeg under alle forhold som en af deres egne. Jeg ville derfor ikke fylde den plads, jeg er sat på, hvis jeg ikke ville benytte en lejlighed som denne til at forsvare alle disse mine gamle venner fra barndomsårene, alle disse mine kammerater fra ekspeditionerne, mod de beskyldninger, der er rettet imod dem af mænd, der aldrig nogen sinde har talt med en grønlander. Over for denne kendsgerning bestrider jeg det faktum, at jeg ikke blot gennem mange år personligt har kendt hver eneste underskriver af de erklæringer, der er tale om; men jeg er dertil gennem mine rejser personligt bekendt med alle voksne grønlandere både i det aller nordligste Grønland, hele vestkysten ned og den beboede del af Østgrønland.

I vinterhuse og i teltlejre har jeg lært at kende den menige mand, hans tankegang og hans følelser, og når jeg begynder med at hævde den værdi, det har, også at lære den jævne mands, ja hele den indfødte befolknings ønsker at kende gennem deres valgte tillidsmænd, så ved jeg, at det vil vinde genklang i norske øren, idet der i det norske af professor A. W. Brøgger i »Tidens Tegn« for 3. december 1932 under en omtale af domstolen her med de nationale dommere ad Haag gør opmærksom på, at dette skete ud fra den sikkert meget værdifulde betragtning, at jus er ikke bare bogstaver, men også et folks historie og dets mentalitet.

Det er netop denne betragtning, som grønlanderne i al beskedenhed har gjort gældende, idet de ønskede, at de høje dommere her også skulle høre deres egne ord, deres egne tanker, deres egen opfattelse og derfor sendte de af egen drift og uden opfordring deres erklæringer og protester til den danske regering.

Men jeg tillader mig at spørge, om det er stemmende med almindelige retssynspunkter, at man forhåndsvis forsøger at reducere afgørende udtalelser fra et helt folks repræsentanter i et bestemt spørgsmål, blot fordi det således fremførte ikke er behageligt eller tjenligt for ens interesser?

Gennem mine samtaler med mænd i Grønland har jeg et meget stærkt indtryk

af, i hvor høj grad man her ikke blot er optaget af dagen i dag, men også af erhvervsforholdene, således som disse i fremtiden må komme til at forme sig, ikke blot for dem selv og deres børn, men også for de generationer, der skal komme. Under disse meningsudvekslinger har jeg meget ofte mødt bekymring for virkningerne af de norske fangstekspeditioner på østkysten, hvor masseslagterierne netop foregår ved sælernes ynglepladser og netop går ud over de sæler, som har den aller største betydning for grønlænderne, nemlig grønlandssæl og klapmyds. Er det så ikke naturligt, at denne bekymring for følgerne heraf kommer til orde på et tidspunkt, hvor nordmænd ikke længere vil nøjes med at jage på deres gamle fangstpladser uden for territorialgrænsen, men nu også vil tvinge sig adgang til en del af Grønland med krav på, at dette område kommer under norsk suverænitet?

Det har altid været en almindelig grønlandsk opfattelse, at Grønland, som de selv kalder Kaliitdlit eller Inuit nunåt, ikke blot er deres boplads eller deres fangstdistrikt, men hele Grønland. Dette er grønlændernes land, deres eget land, som Danmark forvalter for dem, således at Danmark vel er moderlandet; men at det arbejde, der gøres for Grønland, i første række gøres for grønlændernes egen skyld. Kan man da forbavses over, at Nordgrønlands landsråd som modsætning til dette norske krav om at tage land i Grønland fremhæver den danske uegennytte, således som udtrykt i protesten af 19. juni 1932: »I Danmark har ansvarlige statsmænd udtalt, at den danske statskasse giver afkald på at have et økonomisk overskud fra Grønland, og dette synspunkt er lovfæstet. Derfor kan det ikke undre, at det er det grønlandske folks urokkelige ønske, at dets fremtidige udvikling må blive under Danmarks styrelse og endvidere, at Danmark må blive tilkendt en ubeskåret højhedsret over hele Grønland.«

Denne tillidserklæring står i et skærende modsætningsforhold til alle de norske beskyldninger for dansk styres uduelighed og er dog et sandfærdigt udtryk for den menige mands ønsker og forhåbninger i Grønland. Og når den menige mands talerør — landsrådet — har ønsket at få disse udtalelser frem for denne høje domstol, der skal afgøre sagen, så sker dette ud fra en viden om, at civiliserede nationer i afgørelsen af sager som den foreliggende altid er lydher for den indfødte befolknings håb og ønsker.

Der er i den danske replik, pag . . . indgående talt om landsråd og kommuneråd. For imidlertid at gøre det billede helt, som jeg her ønsker at skabe, skal ganske kort følgende endnu engang fastslås: I mange år har grønlænderne nu, siden

60'erne af forrige århundrede, dengang gennem forstanderskaber og nu gennem kommunerådene og sysslerådene, deltaget aktivt i arbejdet med deres lands styrelse. De har år for år dygtiggjort sig hertil, erhvervet sig en reel og moden erfaring vedrørende forståelse af grønlandsk politiske spørgsmål, ganske særlig da, når talen falder på deres egen velbekendte verden, det der for dem er grundlaget for al deres eksistens, deres erhvervsforhold.

Og grønlænderne har i disse råd vist sig i besiddelse af en medfødt veltalenhed og evne til præcist og uden sidespring at ramme netop det, der for dem står som kernen i det spørgsmål, der i ethvert øjeblik ligger for dem til bedømmelse.

Udfra kendskab til den grønlandske psyke kan der derfor ikke stærkt nok protesteres mod urimeligheden af alle de norske beskyldninger for uselvstændighed. Grønlænderne er så langt fra at være de danske embedsmænds nikkedukker, at de tværtimod ved forskellige lejligheder bestemt er gået mod den opfattelse, der hævdedes af regeringen i København

Kilde

Tidsskriftet Grønland

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Forsvarstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/knud-rasmussens-tale-ved-processen-i-haag>